Hallintojaosto / Valtiovarainvaliokunta

Poliisivene / Kaakkois-Suomen poliisilaitos

Johdanto

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen ainoa merikelpoinen partiovene on Kotkassa. Kyseinen partiovene vuodelta 1999 on käyttöiältään vanhentunut. Partiovene on suunniteltu uusittavaksi vuonna 2026. Tällä hetkellä Suomenlahdella poliisilla on veneitä ainoastaan Helsingissä ja Kotkassa. Suorituskyvyn ja yhteistoiminnan näkökulmasta on tärkeää, että poliisiorganisaatiolla on merikelpoista kalustoa, jota pystytään käyttämään poliisitehtävien hoitamisessa kaikenlaisissa olosuhteissa. Kuluvana vuonna Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella on ollut tilanteita, joissa poliisin omaa nykyistä partiovenettä ei ole voinut käyttää hälytystehtävällä sääolosuhteiden takia. Tällöin olemme joutuneet turvautumaan Suomenlahden Merivartioston apuun. Turvauduttaessa toisen viranomaisen kalustoon, tehtävän aloittamiseen menee normaalia kauemmin. Pahimmillaan viive voi olla tunteja, millä voi olla vakavia seurauksia.

Perusteet hankinnalle

Perusteet uuden monikäyttöisen poliisin partioveneelle ovat seuraavat:

1) Merialueella käytettävää venettä pitää pystyä käyttämään myös avomerellä, eikä ainoastaan saaristossa.

2) Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella merirajan läheisyys, rahti- sekä huviveneliikenne tuovat valvontaan omat haasteensa.

3) Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella sijaitsee Suomen suurin yleissatama Hamina-Kotka, jossa vierailee paljon rahtialuksia.

4) Riski öljyntorjuntaan ja ympäristörikoksille on suuri. Alueella toimivan Kymenlaakson pelastuslaitoksen mukaan poliisin vene tulee olla sellainen, jolla pystytään tarvittaessa osallistumaan öljyntorjuntaan muiden viranomaisten apuna.

5) Viime vuosina huviveneily on vilkastunut entisestään Suomenlahdella, mikä on lisännyt poliisin suorittaman valvonnan tarvetta merialueella.

KAAKKOIS-SUOMEN POLIISILAITOS
Vuorikatu 1, PL 113, 45101 KOUVOLA
kirjaamo.kaakkois-suomi@poliisi.fi
Puh. 029 543 0331, Faksi 029 541 1946

6) Kotkan matkustajasataman kehittäminen tuo alueelle myös enemmän valvottavaa vesiliikennettä.

7) Onnettomuuden sattuessa poliisin tehtävänä on eristää onnettomuuspaikka ja turvata muiden viranomaisten työskentely pelastustehtävässä sekä myöhemmässä vaiheessa suorittaa onnettomuuspaikkatutkintaa.

Tällä hetkellä poliisilla ei ole kyseiseen tarpeeseen tarvittavaa venekalustoa määriteltynä. Tämän takia veneen suunnittelu ja kilpailutus pitää aloittaa hyvissä ajoin, jotta veneestä tulee sellainen, jota pystytään käyttämään merellä kelistä riippumatta. Kilpailutuksen ja suunnittelun takia on hyvä, että rahoitus ja muut asiat saadaan selvitettyä mahdollisimman pian.

Nykyisellä suunnitelmalla Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen vene korvataan ns. poliisin partioveneellä, jolla saa partioida ainoastaan maksimissaan liikennealue II:lla. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen merialue on noin 60 km leveä itä-länsi suunnassa ja 30 km pitkä pohjois-etelä suunnassa. Alueesta noin 1/3 kuuluu kotimaan liikennealue III:een eli partioveneellä ei saa operoida suurella osalla poliisilaitoksen alueella sijaitsevalle merialueella.

Merialueella on runsaasti saaria, joissa on kesäasutusta. Osassa isoista saarista on myös ympärivuotista asutusta. Isoista asutuista saarista mainittakoon isompien selkien takana olevat Tammio ja Kaunissaari sekä erityisesti Haapasaari, jonne päästäkseen on ylitettävä 10 km avomeriosuus. Matkalla Haapasaareen vallitsevalla lounaistuulelle tulee pyyhkäisymatkaa koko Suomenlahden verran, mikä nostaa aallokon partioveneelle liian korkeaksi jo kohtalaisilla tuulilla. Samoin Kotkan edustalla oleva Kirkonmaan saaren luona on usein voimakas ristikkoaalto, mikä aiheuttaa suuria haasteita jo nykyisellä kalustolla.

Koko toiminta-alueen saavuttamiseksi sekä monipuolisten tehtävien turvalliseen ja toimintavarmaan suorittamiseen vaaditaan järvialuille suunniteltua partiovenettä merikelpoisempi ja suorituskykyisempi monikäyttöinen poliisivene. Iso partiovene on suunniteltu merikelpoisuutensa, vuotovakavuutensa ja pelastusvälineistön puolesta operoimaan ulkosaaristossa eli se kykenee ja sillä saa toimia III-alueella toisin kuin II-alueelle rajoittunut partioveneellä. III-alueella saattaa tulla erilaisia poliisi, etsintä-, pelastus sekä öljyntorjuntatehtäviä. Etsintä/pelastustehtävässä isolla partioveneellä onnistuu evakuointi ja hätäensiapu sekä potilaan kuljetus useammalle kuin yhdelle henkilölle

Poliisitehtävissä joudutaan usein hinaamaan veneitä esimerkiksi ruorijuopumustapauksissa sekä avustamis- ja pelastustehtävissä, mikä vaatii veneeltä suorituskykyä vaativissa meriolosuhteissa. Partiovenettä parempaa suorituskykyä tarvitaan myös öljyntorjunnassa, jossa tarvikkeiden ja torjuntahenkilöstönkuljetus, öljypuomin hinaus ulkosaaristossa sekä öljysäkkien kerääminen vaatii alukselta kokoa ja tehoa sekä nosturia ja työskentelytilaa peräkannelle.

Onnettomuus voi sattua myös avomerellä, minkä takia on välttämätöntä, että poliisilla on sellainen kalusto, jolla voidaan turvata muiden viranomaisten työskentely pelastustehtävässä eristämällä onnettomuusalue sekä suorittaa onnettomuuspaikkatutkintaa. Muilta viranomaisilta saadun tiedon mukaan merellä tapahtunut onnettomuus houkuttelee paikalle uteliaita omilla veneillään, mistä saattaa aiheuta vakavaa häiriötä pelastustöiden sujuvalle suorittamiselle.

Vesiliikenteen valvonnassa tehokkaaksi toimintamuodoksi on todettu poliisiveneen ja vesijetin yhteiskäyttötaktiikka. Tätä taktiikkaa voidaan hyödyntää koko toiminta-alueella, mikäli poliisiveneessä on kyky kuljettaa vesijettiä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vesijetti olisi kyettävä nostamaan pitkien siirtymien ajaksi peräkannelle. Tämä laajentaisi huomattavasti vesijetin toimintamahdollisuuksia polttoaineen kulutuksen, kuljettajan toimintakyvyn ja kalustorajoitusten näkökulmista.

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella sijaitsee myös valtakunnan raja, jolloin on tärkeää kyetä valvomaan koko alueella myös laitonta maahantuloa yhdessä eri viranomaisten kanssa. Poliisin suorittama valvonta on tarkoituksenmukaisempaa suorittaa poliisin omalla venekalustolla, kun yhteispartiona toisen viranomaisen kanssa. Isolla partioveneellä on mahdollista reagoida kiireellisiin hälytystehtäviin sekä hoitaa niihin liittyvät kuljetukset saaristossa sääolosuhteissa riippumatta. Kun toimitaan saaristossa, on tärkeää, että veneellä pystytään kuljettamaan kerrallaan useampaa henkilöä ja hoitamaan kaikki poliisille tulevat tehtävät samalla kertaa.

Vaativassa tilanteessa isolla partioveneellä pystytään kuljettamaan koko poliisin toimintaryhmä varusteineen sekä ryhmän Zodiac-kumivene ulkosaaristossakin olevaan kohteeseen tai sen läheisyyteen. Tällä hetkellä toimintaryhmän kuljetuskyky merellä on nykyisen poliisiveneen kanssa välttävä, partioveneen kanssa kuljetuskyky olisi heikko. Vesisuihkupropulsiolla saavutetaan perämoottoria huomattavasti parempi jarrutettavuus ja manöveerauskyky, eli saadaan nopeassa rantautumisessa tai laituroinnissa suurempi toimintavarmuus ja turvallisuus, eikä vetolaite ole niin altis rantautumisen yhteydessä tapahtuville vaurioille.

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen näkemyksen mukaan uusi monikäyttöinen partiovene voi poliisitehtäviensä ohella tukea Suomenlahdella toimivien viranomaisten toimintaa. Käyttöön otettava partiovene on tarkoitus suunnitella siten, että se voi monikäyttöisyydellään ja suorituskyvyltään vastata niihin muuttuneisiin haasteisiin, joita viranomaiset nykypäivänä merellä kohtaavat. Partioveneen suunnittelussa tullaan huomioimaan soveltuvuus öljyntorjuntatehtäviin. Tavoitteena on, että ominaisuuksiltaan ja varustukseltaan uusi partiovene vastaisi D-luokan öljyntorjuntaveneen vaatimuksia. Partioveneellä pystyttäisiin hinaamaan öljypuomia onnettomuuspaikalle, minkä jälkeen se voisi siirtyä turvaamaan muiden viranomaisten työtä. Suunnitellun varustuksen ansiosta partioveneellä pystyttäisiin keräämään öljysäkkejä merestä tehokkaasti nosturilla sekä hakemaan jatkuvasti lisää apuvoimia ja tarvikkeita.

Tavoitteena on korvata Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen vanha partiovene uudella, monikäyttöisellä ja nykyaikaisella, vaativiin meriolosuhteisiin soveltuvalla työvälineellä. Kyseessä olisi vastaavan kokoluokan monitoimipartiovene, joka on käytössä Helsingin poliisilaitoksella. Helsingin poliisilaitoksen vastaavassa veneessä on merkittävä ominaisuus verrattuna muihin poliisin veneisiin eli öljyntorjuntavalmius, minkä vuoksi alukseen on saatu rahoitusta öljyntorjuntarahastolta. D-luokan öljyntorjuntaveneen vaatimukset täyttävään veneen takakannelle mahtuu ottamaan kyytiin kevyemmän luokan öljyntorjuntavarustehäkin ja sillä voidaan kuljettaa tarvittaessa 12 henkilöä nopeasti onnettomuuspaikalle. Lisäksi venettä voidaan käyttää erilaisissa merellä tapahtuvissa tehtävissä johtoaluksena. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen näkemyksen mukaan uusi partiovene voi poliisitehtäviensä ohella tukea Suomenlahdella toimivien viranomaisten toimintaa. Vene täydentäisi kokonaiskuvassa Suomenlahdella suoritettavaa poliisin kokonaisstrategiaa, että alue olisi katettu eri sääolosuhteissa valvontaan ja operointiin pystyvällä poliisin venekalustolla.

Alustava kustannusarvio

Kaakkois-Suomen poliisilaitos on aikaisemmin esittänyt, että partioveneen kustannus 1M€ otetaan huomioon Sisäasiainministeriön / Poliisihallinnon julkisen talouden suunnittelussa vuodelle 2022 - 2026. Tavoitteena on, että uusi monikäyttöpartiovene olisi käytössä Kaakkois-Suomen poliisissa keväällä vuonna 2026.

Kaakkois-Suomen poliisilaitos on esittänyt poliisihallitukselle, että käyttöön otettavan partioveneen suunnittelu sekä määrittely aloitettaisiin 2022 siten, että se olisi käyttöön otettavissa 2026. Partioveneen suunnittelussa on esitetty huomioitavaksi monikäyttöisyys, soveltuvuus öljyntorjuntatehtäviin sekä suorituskyvyltään vastaaminen niihin muuttuneisiin haasteisiin, joita viranomaiset nykypäivänä merellä kohtaavat. Tavoitteeksi on esitetty, että ominaisuuksiltaan ja varustukseltaan uusi partiovene vastaisi D-luokan öljyntorjuntaveneen vaatimuksia ja sen operointikyky vastasi kotimaan liikennealue III vaatimuksia.

Poliisihallituksen teknisen asiantuntijan arvion mukaan partioveneen kustannusarvio on noin 1 M€. Nykyinen lainsäädäntö edellyttää veneelle mm. ammattivenehyväksyntää, minkä takia Helsingin poliisilaitokselle vuonna 2016 - 2017 valmistetun veneen hankintakustannukset eivät ole suoraan vertailukelpoisia. Hankinnan kohteelle asetettavat tekniset ja toiminnalliset määrittelyt laaditaan yhteistyössä hankinnalle asetettavassa projektiryhmässä teknisten asiantuntijoiden kesken. Teknisessä vaatimusmäärittelyssä käytetään mahdollisuuksien mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita. Veneen lopullinen kustannusarvio varmistuu vasta teknisten ja toiminnallisten määrittelyjen sekä tarjouskilpailutuksen jälkeen.

Teknisten ja kaupallisten vaatimusmäärittelyiden sekä tarjouskilpailun vertailuperusteiden laadinnassa huomioidaan alusta lähtien tarkoituksenmukaisuuden, kokonaistaloudellisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet niin, että kilpailutuksen lopputuloksena on hankintaehdoiltaan mahdollisimman edulliset, hankintayksikön asettamat vaatimukset täyttävät tuotteet ja/tai palvelut. Partioveneen rahoitukseen on esitetty haettavaksi avustusta Öljysuojarahastolta

Poliisipäällikkö Ari Karvonen

Jakelu Mari Nuutila
Sanna Turpeinen